

DECIZIE

10 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Valentina Clevadi
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Caidăș Svetlana, reprezentată de avocatul Aronov Roman,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Svetlanei Caidăș împotriva lui Ardelschi Igor cu privire la recunoașterea dreptului de posesie și folosință asupra imobilului,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2015, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Caidăș Svetlana,

constată:

La 20 februarie 2013, Svetlana Caidăș a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Igor Ardelschi cu privire la recunoașterea dreptului de posesiune și folosință asupra imobilului.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în anul 1962, apartamentul nr.24 din str. Zamfir Arbore 8, mun. Chișinău a fost repartizat lui Vladimir Medușevschi pentru familia sa compusă din 5 persoane: tatăl Vladimir Medușevschi, mama Sofia Medușevschi, dînsa și surorile sale Ludmila Medușevschi și Ala Medușevscaia.

Menționează că pe parcurs, în acest apartament s-au instalat soțul surorii Alei Medușevscaia și copiii lor. Ulterior, a fost instalat și soțul său, Andrei Caidăș.

Susține că la 25 septembrie 1977, tatăl său, Vladimir Medușevschi a decedat, iar la 25 ianuarie 1979, mama sa Sofia Medușevscaia s-a recăsătorit cu Serghei Ardelschi și a permis instalarea în locuința menționată a noului soț și a fiului acestuia, Igor Ardelschi.

Afirmă că în anul 1990, sora sa Ala Medușevscaia (Terzi) împreună cu soțul și copiii săi au părăsit locuința, iar ulterior, a părăsit locuința și cealaltă soră a sa, Ludmila Medușevscaia (Procofiiev).

Invocă că în anul 1992, mama sa împreună cu al doilea soț s-au instalat cu traiul în apartamentul nr. 9 din str. E. Coca 31, mun. Chișinău. Astfel, din anul 2003, în apartamentul enunțat a rămas să locuiască dînsa împreună cu Andrei Caidăș și Igor Ardelschi.

Mai invocă că în perioada 04 iulie 1990-18 decembrie 2012, dînsa a avut grijă de apartamentul menționat și la necesitate a efectuat reparații curente, precum și păstra lucrurile personale în acest apartament, iar din anul 1983, a primit viza de reședință permanentă în apartament.

Menționează că drept dovadă a faptului că dânsa a locuit în apartamentul nr. 24 din str. Zamfir Arbore 8, mun. Chișinău în perioada anilor 1990-2012 și a participat la întreținerea materială a acestui apartament, suportând cheltuieli de întreținere a imobilului servește și facturile privind achitarea serviciilor locativ-comunale, prin care se confirmă că pentru anii 2006-2012, a achitat la timp serviciile locativ-comunale pe imobilul enunțat.

De asemenea, faptul că a locuit permanent în apartamentul nr. 24 din str. Zamfir Arbore 8, mun. Chișinău se confirmă prin extrasul din fișa locuinței nr. 141710 din 17 iunie 2009, eliberat de către ÎMGFL nr. 23 și prin adeverința nr. 1064 din 26 decembrie 2012, precum și prin certificatele nr. 1361 din 14 februarie 2008 și nr. C-2502/12 din 29 decembrie 2012, eliberate de către Comisariatul de poliție Rîșcani mun. Chișinău.

Susține că, de fapt, a locuit în apartamentul nr. 24 din str. Zamfir Arbore 8, mun. Chișinău, a administrat acest imobil și a suportat cheltuieli legate de întreținerea acestuia, iar prin hotărârea Comisiei pentru privatizarea fondului de locuință din mun. Chișinău nr. 605 din 30 septembrie 2005 apartamentul menționat a fost transmis în proprietate privată lui Igor Ardelschi.

Indică că, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 05 decembrie 2012, recursul declarat de dânsa împotriva hotărârea Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2012, prin care a fost respinsă acțiunea sa împotriva Direcției generale economie, reforme și relații patrimoniale a Consiliului mun. Chișinău și lui Igor Ardelschi cu privire la anularea parțială a contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietate privată și a hotărârii Comisiei de privatizare și introducerea sa în lista participanților la privatizarea locuinței.

Solicită recunoașterea dreptului său de posesiune și folosință prin locuirea permanentă în perioada 04 iulie 1990-18 decembrie 2012 în apartamentul nr. 24 din str. Zamfir Arbore 8, mun. Chișinău.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 09 decembrie 2013 acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 18 decembrie 2013, Svetlana Caidăș a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2014 nu a fost dat curs cererii de apel depusă de către Svetlana Caidăș, fiindu-i acordat un termen apelantei pînă la 10 aprilie 2014 pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 112,50 lei.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014 a fost restituită cererea de apel depusă de către Svetlana Caidăș.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 19 noiembrie 2014, a fost admis recursul declarat de Caidăș Svetlana, reprezentată de avocatul Roman Aronov, casată încheierea instanței de apel din 10 aprilie 2014 și restituită pricina la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău la etapa de primire a cererii de apel.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2015, a fost restituită cererea de apel depusă de Caidăș Svetlana și remise ultimei cererea de apel cu toate documentele anexate. Totodată a fost explicat că restituirea cererii de apel nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași apelant, cu aceiași cerere de apel împotriva aceleiași hotărâri, cu același obiect, dacă apelantul a lichidat neajunsurile.

La 19 martie 2015, Caidăș Svetlana, reprezentată de avocatul Aronov Roman, a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2015,

solicitând repunerea în termen de declarare a recursului, admiterea acestuia, casarea încheierii recurate și restituirea pricinii spre rejudecare de la etapa de primire a cererii de apel.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerînd-o ilegală și neîntemeiată, care denotă o vădită tendențiozitate, exprimată prin încălcarea flagrantă a prevederilor legale, aplicarea eronată a acestora, depășirea de către instanța judiciară a mandatului său la judecarea apelului, formarea unei atitudini preconcepționate defavorabile recurente și favorabile intimatului.

Menționează că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2015 se încalcă dreptul recurente la un proces echitabil, care este unul din elementele fundamentale ale supremației dreptului și prevede, că orice persoană are dreptul la un proces echitabil și dreptul la un recurs efectiv, adică orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale p. 1 art. 6 și art. 13 din Convenția Europeană.

De asemenea, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la hotărâre sau încheiere motivată, iar motivarea corectă este parte a hotărârii (încheierii) în care instanța judecătorească își expune analiza circumstanțelor ce fapt și drept ce au generat concluziile ei.

Afirmă că încheierea contestată este motivată vădit insuficient, ce prezintă și încălcarea a prevederilor art. 241 CPC.

Consideră că motivele restituirii cererii de apel sunt neîntemeiate, instanța de apel pur declarativ a expus conținutul art. 369 alin. (1) lit. a) CPC, care stabilește temeiurile restituirii cererii de apel, pe când acest articol nefiind corelat cu situația de fapt din speță și cu temeiul restituirii cererii de apel și, ca urmare, fiind încălcate prevederile de drept procedural în parte art. 241 alin. (5) CPC.

În acest sens, afirmă că, nu se admite de a restitui cererea de apel pe motivul pur declarativ și chiar absurd precum că, apelanta nu a prezentat dovadă de plată a taxei de stat aferentă apelului declarat, deoarece nici recurenta și nici avocatul acesteia nu au recepționat nici o încheiere instanței de apel prin care nu s-a dat curs cererii de apel pe motivul neachitării taxei de stat. Or, potrivit cu art. 100 alin. (1) CPC, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

În același timp invocă că și art. 368 alin. (1) CPC expres statuează că, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordînd apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor, 369 alin. (1) lit. a), menționează: instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă: apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Raportînd normele legale citate la caz, constată că nici reprezentantului recurente și nici recurente de către instanța de apel nu i s-a adus la cunoștință încheierea respectivă despre obligarea apelantei să achite taxa de stat aferentă apelului declarat, nefiind indicată și mărimea acestei taxe de stat.

De altfel, menționează că astfel de încheiere nici nu există privind acordarea apelantei unui termen pentru înlăturarea neajunsurilor depistate prin achitarea taxei de stat, or potrivit indicațiilor decizie Curții Supreme de Justiție a RM din 19 noiembrie 2014 instanța de apel a fost obligată să examineze cererea de apel Svetlanei Caidăș de la etapa de primire a cererii de apel cu respectarea strictă a prevederilor art-lor 368 alin. (1), 369 alin. (1) lit. a) CPC.

Astfel, pentru a putea aplica prevederile art. 369 alin. (1) CPC, instanța de apel urma să se asigure că încheierea privind acordarea apelantei unui termen pentru lichidarea neajunsurilor prin achitarea taxei de stat a fost adusă la cunoștință acesteia, adică pentru a putea reacționa în vederea înlăturării neajunsurilor.

Susține însă că nu a primit această încheiere și, respectiv, nu a reușit să înlăture neajunsurile indicate, iar la materialele cauzei lipsește dovada de recepționare a încheierii menționate.

La fel, apreciază critic și concluziile instanței de apel precum că reprezentantul apelantei - Aronov Roman - nu a prezentat instanței de apel dovada achitării taxei de stat aferentă apelului declarat, deoarece invocarea acestui temei este vădit nefondată și neconfirmativă și contravine în mod vădit dispozițiilor art. 100 alin. (1), art. 368 alin. (1) CPC.

După cum rezultă din materialele cauzei actuale, nici recurenta și nici avocatul acesteia nu au fost înștiințate în modul prevăzut de lege despre conținutul motivat al încheierii prin care nu s-a dat curs cererii de apel și, respectiv, nici nu au fost informate despre termenul acordat recurentei pentru prezentarea dovezii de plata a taxei de stat.

Totodată, invocă că a aflat despre pronunțarea încheierii contestate din 19 februarie 2015 doar la 16 martie 2015, când avocatul Aronov Roman a primit încheierea contestată prin intermediul ÎS „Poșta Moldovei”, fapt confirmat cu certitudine prin plicul ștampilat al ÎS „Poșta Moldovei” din 16 martie 2015.

Sub aspectul celor relatate, consideră că soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel depuse de Caidăș Svetlana nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 par. 1 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, având în vedere că, ține de obligația instanței de apel de a lua măsurile necesare privind comunicarea participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Reieșind din aceste fapte, insistă că concluziile instanței de apel precum că apelul în cauză urmează a fi restituit, ca fiind netimbrat, sunt vădit neîntemeiate și ilegale, având un caracter pur declarativ și neconfirmativ și din cauza această nu pot fi reținute de către Curtea Supremă de Justiție a RM în sensul restituirii cererii de apel.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din materialele dosarului rezultă că copia încheierii instanței de apel din 19 februarie 2015 a fost expediată în adresa recurentei la 10 martie 2015 și recepționată de ultima la 18 martie 2013, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție (f.d. 284 Vol.).

Alte date care ar atesta contrariul la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 19 martie 2015 în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) CPC, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

După cum denotă actele cauzei, Caidaș Svetlana, reprezentată de avocatul Aronov Roman a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 09 decembrie 2013 fără a achita taxa de stat la depunerea apelului în conformitate cu art. 364 alin. (1) CPC, care direct indică că cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Ca urmare, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2014 nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Caidaș Svetlana, fiindu-i acordat termen pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 112,50 lei până la 10 aprilie 2014. La fel, fiind explicat apelantului că în caz dacă nu va fi prezentată dovada de plată a taxei de stat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele va fi restituită.

Cu toate acestea, neajunsul nominalizat nu a fost înlăturat de către apelantă în termenul stabilit de instanță, respectiv, prin încheierea din 10 aprilie 2014, Curtea de Apel Chișinău, având la bază prevederile art. 369 alin. (1) CPC, a restituit cererile de apel depuse de către Caidaș Svetlana și a remis ultimei cererea de apel cu toate documentele anexate.

Tot materialul probator atestă că încheierea nominalizată a fost contestată cu recurs de către Caidaș Svetlana, reprezentată de avocatul Roman Aronov, care prin decizia Curții Supreme de Justiție din 19 noiembrie 2014, a fost admis, fiind casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014 și remisă pricina spre rejudecare în instanța de apel, de la faza primirii cererii de apel înaintată de Caidaș Svetlana.

Aici urmează de remarcat că deși, apelanta Caidaș Svetlana avea la cunoștință despre necesitatea înlăturării neajunsurilor admise la depunerea cererii de apel, cu toate acestea, nici după pronunțarea deciziei de către instanța de recurs și nici la faza rejudecării apelului declarat de Caidaș Svetlana, neajunsul nominalizat nu a fost înlăturat, respectiv, nefiind prezentată dovada de plată a taxei de stat nici la ședința instanței de apel din 19 februarie 2015.

Iar faptul cunoașterii despre examinarea cauzei în instanța de apel, se confirmă însuși prin cererea scrisă a reprezentantului apelantei, care a solicitat examinarea apelului în lipsa apelantei și în lipsa sa, și reamiterea copiei de pe hotărâre la adresa poștală a avocatului în decurs de 5 zile în baza art. 236 alin.(4) CPC (f. d. 266 vol. I), la care însă nu a anexat dovada de plată a taxei de stat în cuantumul stabilit prin încheierea irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2014.

În asemenea împrejurări se constată drept temeinică soluția instanței de apel cu privire la restituirea cererii de apel, deoarece în termenul stabilit Caidăș Svetlana nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat, fapt ce atrage consecințele dispozițiilor art. 369 alin. (1) lit. a) CPC.

Argumentul invocat în recurs precum că instanța nejustificat a restituit apelul, fără a ține cont de faptul că nici apelanta și nici reprezentantul acesteia nu au recepționat încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel, deoarece după cum a fost menționat mai sus prin decizia Curții Supreme de Justiție din 19 noiembrie 2014, a fost admis recursul declarat de Caidăș Svetlana și casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014, prin care a fost restituit apelul declarat de ultima, nefiind, astfel, casată și încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2014, prin care nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Caidăș Svetlana cu acordarea acesteia a unui termen rezonabil pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat.

Respectiv, întru evitarea restituirii repetate a cererii de apel, Caidăș Svetlana era obligată să execute indicațiile instanței de apel din încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2014, îndată după emiterea deciziei Curții Supreme de Justiție din 19 noiembrie 2014.

Pe cale de consecință instanța de recurs consideră necesar de menționat și faptul că apelanta Caidăș Svetlana și reprezentantul său Aronov Roman, fiind conștienți că au depus cererea de apel fără a achita taxa de stat, aveau obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini cerințele legale, fapt, însă, ignorat de aceștia.

Din perspectiva celor expuse este de reținut că restituirea cererii de apel, a cărei casare recurenta pretinde, se datorează exclusiv culpei Svetlanei Caidăș, care nu s-a interesat de soarta apelului depus la data de 09 octombrie 2013, deși, avea obligația de a achita taxa de stat la depunerea cererii de apel, însă nu a înlăturat neajunsul nominalizat nici la faza rejudecării apelul.

De altfel, este de principiu și faptul că recurenta a beneficiat de posibilitatea reală să se intereseze de soarta apelului său și să achite taxa de stat aferentă apelului declarat, obligația achitării căreia este expres prevăzută de art. 82-84, 364 alin.(1) și 365 alin.(4) CPC, cât și art. 3 alin.(1) lit. j) din Legea taxei de stat, or, după cum rezultă din actele cauzei cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe a fost depusă la 18 decembrie 2013, astfel încât aceasta a dispus de un termen de 14 luni pentru a înlătura neajunsurile admise la depunerea cererii de apel, respectiv, nerealizarea acestor obligații este imputabilă în vina recurente, care a manifestat o neglijență evidentă în vederea informării privind cursul dosarului în care este implicată ca parte.

La acest segment sunt relevante și prevederile art. 75 alin. (4) CPC, care indică că actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sânt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Mai mult de cât atât, instanța de recurs remarcă și faptul că în speță recurenta nu a făcut dovada motivului care a stat la imposibilitatea realizării dreptului său de a face cunoștință cu materialele pricinii, cât și de a achita taxa de stat pentru depunerea cererii de apel, îndată după emiterea deciziei Curții Supreme de Justiție din 19 noiembrie 2014, întru evitarea restituirii repetate a cererii de apel și pentru a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini cerințele legale, fapt, însă, ignorat de aceasta.

Pentru considerentele menționate și având în vedere că toate criticile formulate în recurs sunt nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se respinge recursul declarat de către Caidăș Svetlana, reprezentată de avocatul Aronov Roman.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Svetlanei Caidăș împotriva lui Ardelschi Igor cu privire la recunoașterea dreptului de posesie și folosință asupra imobilului.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva